

Vájérá – Vendégség Ábrahámnál

Vájérá Hetiszakaszk tartalma וֵירָא

Szakaszunkban — Vájérá (1Mózes 18–22.) — három angyal jön vendégségbe a gyengélkedő Ábrahámhoz, és közlik vele, hogy egy év múlva Sára fiat szül neki. Ezek után ugyanezen angyalok felforgatják a vétkes Szodomát, ahonnan előbb kimentik Lót, feleségét (aki hátranéz és sóbálvánnyá lesz) és két hajadon lányát. Ábrahám Grárba megy. Megszületik Izsák. Sára elkergeti Hágárt fiával, Ismaéllal együtt, miután nem akarja, hogy az együtt örököljön Izsákkal. Ezután következik — a tizedik megpróbáltatás — az Ákédá, melynek során Isten felkéri Ábrahámot, áldozza fel egyetlen szeretett fiát, Izsákot. Az utolsó pillanatban égi hang akadályozza meg Izsák feláldozását. Helyette egy kost áldoz fel Ábrahám.

Isten megnyilatkozik Ábrahám előtt három nappal azt követően, hogy 99 évesen körülmetélte magát; Ábrahám azonban elsiet, hogy ételt készítsen három vendégnek, akiket feltűnni lát a sivatagi forróságban. A három – férfinak álcázott angyal – egyike bejelenti, hogy pontosan egy éven belül, a meddő Sára fiút fog szülni. Sára ezt hallva felnevet. – 1Mózes 18:1–16.

Ábrahám közbenjár Istennél, hogy az könyörüljön meg Szodoma bűnös városán. A három álcázott angyal közül kettő megérkezik a pusztulásra szánt városba, ahol Ábrahám unokaöccse, Lót, vendégül látja őket, és megvédi őket a gonosz szándékú szodomai csőcseléktől. A két vendég elárulja, hogy azért jöttek, hogy pusztulást idézzenek a városra, és hogy előtte kimentsék onnét Lót és családját. Miközben menekülnek, Lót felesége megszegi a parancsot, hogy ne nézzen hátra az égő városra, és abban a pillanatban sóoszloppá válik. – 1Mózes 18:16–19:29.

Miközben meghúzzák magukat egy barlang oltalmában, Lót lányai (abban a hitben, hogy atyjukon és rajtuk kívül teremtett lélek nem maradt életben az egész világon) leitatják atyjukat, vele hálnak és megfogannak. Az ebből az együttlétekből született két fiúgyermektől származnak később a moábiták és az ammoniták. – 1Mózes 19:30–38.

Ábrahám tovább vándorol Gerárba, ahol a filiszteus király, Ávimelech magához veszi Sárát – akit Ábrahám nővéreként mutattak be neki. Álmában Isten figyelmezteti Ávimelechet, hogy meghal, hacsak nem szolgáltatja vissza az asszonyt a férjének. Ábrahám elmagyarázza, hogy azért mutatkozott be Sára fivéreként, mert félt, megölik őt a szépséges Sára miatt. – 1Mózes 20.

Hágárt és Ismaélt elűzik Ábrahám hajlékából, és ők a sivatagban bolyonganak. Isten meghallja a haldokló fiú sírását, és megmenti életét azzal, hogy az anyjának egy kutat mutat. Ávimelech szövetséget köt Ábrahámval Beér Sevában, ahol Ábrahám hét bárányt ajándékoz neki, ezzel jelezve, hogy fegyverszünetet kötöttek egymással. – 1Mózes 21:9–34.

Isten próbára teszi Ábrahám odaadását azzal, hogy felszólítja, áldozza fel neki Izsákot Jeruzsálemben, a Mórija hegyén (a Templom-hegyen). Miután megkötözte, és az oltárra helyezte, Ábrahám felemeli a kését, hogy levágja a fiát. Egy égi hang akadályozza meg tettében; és egy szarvával a bozótba gabalyodott kost áldoznak fel Izsák helyett. Ábrahám hírül veszi, hogy unokaöccsének, Betuélnek egy Rebeka nevű lánya született. – 1Mózes 22.

Hetiszakasz:

Vájéra (וירא)

Ábrahám – akit Isten egy különös és félelmetes próba elé állított: mérsárolja le saját szeretett fiát, az egyetlen, akit idősödő felesége szült neki. A parancsolatot később az oltár helyének pontos meghatározása követte, ahol a fiút le kell vágni.

Ez volt **Ábrahám** tizedik próbatétele. Ez alkalommal, ahogy a **Midrás** meséli, **Isten** könyörgött **Ábrahámnak**, hogy állja ki a próbát. Hogy vágja le a gyereket. Attól tartott, hogy ha ezt a tizediket nem állja ki, akkor mindenki azt mondja majd, hogy az előzőek sem bizonyítják a hitét. Ez az állítás igen furcsa, sőt mélységesen felháborító. Az ember, aki annyit fektetett a hitébe, és vallásosságába, aki kiállta a hűség próbáit, és a hit vizsgáin sikerrel átment, az utolsó a legnehezebb próbán lesz megítélve visszamenőleg? Ha ezen elbukik, akkor az előzőek nem is érvényesek? Miért éppen ez a legnehezebb számít ennyire, hogy a fiát a saját kezével ölje meg. Ha egy diák a tanár kilenc kérdésére jól válaszol, és a tizedikre, a legnehezebbre nem tud, akkor mindegyik előzőre is érvényes, hogy kudarcot vallott vele?

Minden ember sajátos természettel születik, bizonyos beállítottsággal, és ezek meghatározzák az életét és viselkedését. Ezek később ideológiává válnak. Az ember elhiszi, hogy életfilozófiája a tényeken alapul, és nem az érzelmei és hajlamai befolyásolják. Még akkor is, ha nincs tisztában vele, hogy befolyásolják, mégis úgy van. Az igazi tesztje, hogy tényleg ideológia, vagy csak a természetes viselkedés határoz-e meg egy cselekedetet, az, ha egy adott helyzetben szembe állítjuk őket egymással. Amikor az embernek a hit kedvéért a természetével ellentétes dolgot kell cselekednie.

Ábrahám természeténél fogva melegsívű és szereteteli ember volt. Együttérző, gondoskodó és nagyvonalú. Élete minden pontján és minden szakaszában így ábrázolják bölcseink, a vendégszeretet, az adományozás és a meleg fogadtatás szimbólumaként. Ilyen volt a természete és így élte az életét. Az első kilenc próba összhangban állt azzal, amit **Ábrahám** egész életében képviselt-a kegyelem útjával. Ezek is nehéz próbák voltak, de még mindig nem ellenkeztek a természetével, a szíve tulajdonságával. Mint szerető ember, szerette az **Istent** is, és sokat hajlandó volt áldozni magából azért, hogy kimutassa a szeretetét. Így tudta kiállni az isteni próbákat is. Ilyen volt a természete.

Ez volt a háttere az utolsó próbatételnek. Azért, mert ez a kegyetlenség és gonoszság, hogy lemészárolja a saját fiát annyira távol áll egy jó embertől, mint Ábrahám, hogy ha megteszi, az tényleg kétséget kizárólag bizonyítja a végtelen hitet és meggyőződést a felfoghatatlan isteni akarat iránt. Ezzel mindenki felé bizonyítja feltétlen hűségét istenéhez. Ha **Ábrahám** csak a természete szerint élte volna az életét, ezt a gátságot bizonyosan nem tette volna meg, de azzal az is kiderült volna, hogy az előző próbatételei sem a végtelen hite és hűsége alapján sikerültek, hanem a jó természete miatt. Azt mondják, az igazi ideológia elveszett a világból. Véleményünk, erkölcsi tartásunk és meggyőződéseink a természetünkből fakadnak, és abból, ami kényelmes számunkra. Talán ez a pszichológiai magyarázat a mindkét táborban jelentkező szélsőségek megjelenésére is. Sok ember képes egyik szélsőségből a másikba esni és ideológiát váltani erre vagy arra, akár a kör négyeszőgése árán is, csak a természete miatt, csak a lelke szélsőségessége miatt.

Nekünk kell visszahozni a múltat a jövőbe, eltanulni **Ábrahámtól**, mi az igazi kitartó hit és meggyőződés. Meg kell tanulnunk, hogyan kell követni az ideológiát a nehézségek árán, a kényelmetlenségek és átmeneti kellemetlenségek árán is. Hálaistennek a gyerekeinket nem kell megölnünk, hogy ezt bizonyítsuk. De azért megzabolázzhatjuk csapongó természetünket annak érdekében, hogy a helyes dolgokat cselekedjük meg.

Chaim Shaul Glitzenstein rabbi

Meáchem Meron: Ábrahám tizedik próbája

Három angyal látogatta meg **Ábrahámot** ember képében. **Ábrahám** már messziről meglátta őket, és kérte, hogy ne kerüljék el a sátrát. Így szólt hozzájuk: „**Ha kegyet talállok szemetekben, ne menjetek tovább szolgátok sátránál. Mossátok meg lábatokat (az út porától) és nyugodjatok a fa alatt. Hozok egy szelet kenyeret, erősítétek meg szíveteket, aztán menjetek tovább.**” (Gen. 18/14-15) A három angyal mindegyikének külön küldetése volt. Az egyik hírül hozta, hogy Szára gyermeket fog szülni. A másik feladata Szodoma elpusztítása volt, míg a harmadiknak Lótot kellett kimentenie Szodomából. Isten szólt: „**Hát elrejtsem Ábrahám elől, amit tenni fogok? (Szodoma elpusztítását) Hiszen Ábrahám nagy néppé lesz és vele áldatnak meg a Föld összes népei. Tudom, hogy örököül hagyja fiainak és háza népének, hogy őrizték meg Isten útját, a törvényt, és jó tetteket cselekedjenek.**” (Gen. 18/18-19)

Ekkor mutatkozott meg **Ábrahám** emberi nagysága és végtelen emberszeretete. Először az igazság nevében fordult **Istenhez**. És mondá **Abrahám**: „**Hát elpusztítod a jámbort is a gonosszal együtt? Távol legyen tőled! A Föld bírása ne tegyen igazságot?!**” (Gen. 18/23, 25) De ez csak a bevezetés volt. Valójában **Ábrahám** azt akarta elérni, hogy az igazak kedvéért **Isten** kegyelmezzen meg a gonoszoknak. Először 50 igaz emberért kérte az ősatya a kegyelmet a gonoszoknak. Az alku során végül megígérte **Isten**, hogy ha találta tíz igaz ember **Szodomában**, akkor nem pusztítja el a várost. De nem volt tíz igaz ember **Szodomában**... Csak egy volt, **Ábrahám** rokona, **Lót**, és meg is menekült. Az elbeszélés ellentétben van a prófétai mondatokkal, hogy „**nem kívánom a gonosz halálát, hanem hogy letérjen a gonoszság útjáról, és éljen.**” (Ezékiel 33/11) Az igazság az, **Vájérá**, hogy **Szodoma** lakóinak semmi esélyük nem volt a megtérésre. Náluk a gonoszság ideológiája uralkodott. A gonosz cselekedetek erénynek számítottak. Őket el kellett pusztítani, hogy megvédjük tőlük a világot. A hetiszakaszk további részében **Abrahámnak** afférja támadt **Áviméleccel**, miként egykor a Fáraóval **Egyiptomban**; Feleségét, **Szárát** nővérenek mondta, mire **Avimélech** magához vette. Erre **Isten** csapásokat küldött **Ávimélechre**, mivelhogy férjes asszonnyal hált. **Ábrahám** azzal védekezett **Ávimélech** előtt, aki felelősségre vonta: „**Azt gondolám, nincs istenfélelem ezen a vidéken, és majd még megölnek feleségem miatt.**” (Gen. 20/11) Azután megszületett **Ábrahám** fia, **Izsák**. Ugyanakkor **Szará** elkergette a háztól az ágyas **Hágáitól** született **Izmaelt**. Ez nagyon rosszul esett **Abrahámnak**. De **Isten** szólt **Abrahámhoz**: „**Ne essék rosszul neked a szolgálód és gyermekének elűzése. Minden, amit Szará mond, hallgass a szavára, mert Izsák a te utódod. De a szolgáló fiát is nagy néppé teszem, mert ivadékod ő.**” (Gen. 21/12) Közben **Ábrahám** felelősségre vonta **Ávimélechet**, hogy szolgálói betömték az általa fúrt kutakat. **Ávimélech** mentegetőzött, hogy ő nem tudott erről. Végül barátságot kötöttek, és esküvel erősítették meg azt. „**Azért nevezték a helyet Beér Sévának, mert mindketten megesküdtek rá.**” (Gen. 21/31) (svuá = eskü)

A következő rész a **Biblia** egyik legvitatottabb fejezete. „**Isten próbára tette Ábrahámot. Vedd az egyetlen fiadat, akit szeretsz, Izsákot, és menj el Mória földjére, és áldozd fel őt a hegyek egyikén, amit majd mutatok neked.**” (Gen. 22/1-2) A Tóra több helyen elítéli az emberáldozatot, mint „**utálatos cselekedetet**”. A világ több népénél volt ez szokásban az őskorban. „**Mert Isten minden utálatát, amit gyűlöl, azt teszik az isteneknek, mert fiaikat és lányukat is tűzben égetik meg az ő isteneiknek.**” (Deut. 13/31)

Hát hogyan kérhetett **Isten** ilyesmit **Ábrahám**tól?! A választ **Jeremiás** próféta egyik mondata adja meg a **Talmud** értelmezésében. **Jeremiás** mondata így szól: „**És felépítették a bálvány oltárait, hogy tűzbe vessék azokon fiaikat és lányukat a Molochnak, amit nem parancsoltam és nem volt szándékomban, hogy ilyen utálatos cselekedeteket vigyenek véghez.**” (Jeremiás 32/24) A **Talmud** szerint a „**nem volt szándékomban**” **Izsák** feláldozására vonatkozik, a „**nem parancsoltam**” pedig **Jiftách** lányára; Tény, hogy **Izsák** életben maradt, és helyette **Abrahám** egy kost áldozott fel. Az elbeszélés utalás arra, hogy az állatáldozatok az emberáldozatokat helyettesítik. Végül az állatáldozatok szertartását is felváltották az imák. Mint ahogy a próféta mondja: „**Az állatáldozatokat megfizetjük ajkunk imájával.**” Így a **Szentélyben** bemutatott reggeli és esthajnali bárányáldozatot a **Sáchrít** és a **Mincha**-imák helyettesítik.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Háború Izraelben: Összefoglaló

Pénteken késő este az **izraeli légi és szárazföldi erők** fokozták műveleteiket a **Gázai övezetben**, a területet heves bombázások, valamint áramszünet sújtotta. Sötétedés után gyakori légicsapásokból származó robbanások világították meg az eget **Gáza** város felett. A **Vörös Félhold**, az **Egészségügyi Világszervezet**, az **Orvosok Határok Nélkül**, az **Unicef** és más segélyszervezetek közölték, hogy minden kapcsolatuk megszakadt a **gázai** munkatársaikkal. A palesztin telefonszolgáltató, a **Pal-tel** közölte, hogy a telefonkapcsolatok és az internetszolgáltatás megszűnt – írta meg a **The Guardian**.

Benjamin Netanjahu sajtótájékoztatót tartott az **izraeli védelmi miniszter** és a **háborús kabinet hadügyminiszterének** társaságában, miközben a háború újabb szakaszba lépett. Az **izraeli miniszterelnök** szerint a háború legfőbb célja **Izrael** állam létének biztosítása.

Tegnap csapataink a gonosz kapuján keresztül léptek be a **Gázai övezetbe**. A hadművelet célja, hogy teljesen legyőzzük a gyilkos ellenséget, és garantáljuk a létezésünket. Gondoskodunk róla, hogy a gyilkosok megfizessenek a mérsárlásért – mondta a miniszterelnök, hozzátéve, hogy **Izrael az egész emberiség érdekében megsemmisíti ezt a gonoszt**. **Netanjahu** felszólította a **Gázai övezet** civil lakosságát, hogy vonuljon biztonságos területre. Arról is beszélt, hogy Izrael mindent megtesz azért, hogy csökkentse a civil áldozatok számát – írja a **Sky News**.

Az **IDF** szóvivője, **Daniel Hagari** ellentengernagy ma esti sajtótájékoztatóján azt mondta, hogy **Izrael** a terveknek megfelelően folytatja a harcászati műveletek folyamatos kiterjesztését a háborús célok elérése érdekében. **Hagari** szerint az **IDF** folytatja a tömeges légicsapásokat, hogy megvédje erőit, és megsemmisítse a **Hamász** célpontjait.

Magyarország azért nem szavazta meg az előterjesztést, mert az **arab csoport** nevében kezdeményezett határozat nem volt kellően kiegyensúlyozott, több kiemelten fontos elem hiányzott a szövegből, ami nem tette lehetővé annak támogatását. A határozat nem ítélte el a **Hamász október 7-i** terrortámadását, nem szólít fel a több mint **200 túszt** feltétel nélküli szabadon bocsátására, és nem erősítette meg az államok önvédelemhez való jogát. „**Magyarország ezen hiányosságok miatt támogatta Kanada módosító javaslatát, amely javított volna a szövegen, elítélve a Hamász terrortámadását, és felhívást intézve a túszok szabadon bocsátására. Sajnálatos módon azonban a módosítás nem került elfogadásra**” – tette hozzá **Paczolay Máté**.

Az **izraeli hadsereg (IDF)** csütörtök délelőtt közölte, hogy az elmúlt **24** órában több mint **250** célpontot bombázott le a **Gázai övezetben**. A közleményük szerint a **Hamász** köthető infrastruktúrális létesítményeket, parancsnoki központokat, alagutakat és rakéták kilövésére használt helyeket bombáztak le.

Szerda hajnalban gyújtogatás történt, és horogkeresztet festettek a falakra a **bécsi temető zsidó parcellájában** – közölte a **bécsi zsidó közösség elnöke, Oskar Deutsch** a **The Times of Israel** szerint.

Lefejezték a német nőt, akinek a meztelen testét a **Hamász** terroristái **Gáza** utcáin hurcolták végig. Halálhírét már korábban megerősítették, a borzalmas részletek azonban csak most derültek ki.

Fuvarpress

Raj Tamás:

Bibliaiskola

Jobb és balkéz a Bibliában

Az emberek nagy többsége az ókori **Keleten** jobbkezes volt, a balkezesség rendkívüli ritka jelenségnek számított. A Bibliában, röviddel a honfoglalás után (**időszámításunk előtt 1300 körül**) a **Benjámin** törzséből való **Éhud ben Géra** azért tudott bosszút állni az ellenséges **Moáb** királyán, mert annak testőrei egyáltalán nem gondoltak az ő balkezességére. **Éhud** nagy szekérnyi ajándékkal érkezett a falánk királyhoz, **Eglonhoz**, miközben köntöse alá kardot rejtett. S amikor a testőrök megmotozták, a fegyvert baloldalt keresték, a kardot azonban ő, balkezes lévén, jobboldalán rejtette el. S mihelyt **Éhud** egyedül maradt az uralkodóval, „kinyújtotta bal karját, kihúzta jobb csípője alól a kardot, és beledöfte azt a (király) hasába” (**Bírák könyve, 3. fejezet 21. vers**). **Éhud** balkeze olyan erős volt, hogy - mint a folytatásban olvassuk — még a fegyver markolata is belefúródott **Eglon** hasába.

A balkezesség az ókori **Izraelben** — úgy tetszik — örökletes tulajdonság volt. A jelenség ugyanis **Benjámin** törzsén belül tömegesen fordult elő: a balkezesekből — az ellenség megzavarása érdekében — egyfajta katonai különítményt hoztak létre. „**Az egész népből hétszáz válogatott balkezű ember került ki, mind parittyakövet volt képes hajítani akár egy hajszálvékony (célpontra), és nem vétette el**” (**Bírák könyve, 20. fejezet 16. vers**).

Az ember keze, karjai (**és különösen a jobb karja**) cselekedeteinek eszköze, vallásos tevékenység előtt kezet kell mosni, hogy megszabaduljunk a világ porától. (**A zsidó kézleöntés kétszer három öblítésből áll**). A vallásos zsidó, valahányszor útnak indul vagy hazatér, jobb kezével megérinti a lakása bejáratában elhelyezett **mezuzát**, és (**kissé átszemélyesítve**) egy zsoltárverset mond: „**az Örökkévaló az én őrizőm, az Örökkévaló az én megmentőm, jobb kezem felől**” (**Zsoltárok könyve, 121. fejezet 5. vers**). A jobb kéz ugyanis a bizalom és az erő jelképe, a régiek jobb kezük ujján viselték a pecsétgyűrűt (**vesd össze Jeremiás könyve, 22. fejezet 24. vers**), és jobbát nyújtja az ember, barátságból. Innen ered egyébként a kézfogás vagy a jobb kéz magasba emelése, köszöntés gyanánt, s ez eredetileg azt jelzi, hogy nincs benne fegyver.

Nem véletlen, hogy a babilóniai fogságba száműzöttek is jobb karjukra hivatkozva fogadkoztak: „**Ha elfelednélek, Jeruzsálem, feledjen el a jobbom**” (**Zsoltárok könyve, 137. fejezet 5. vers**), vagyis hagyjon el az erőm, illetve az Isten által nyújtott bizalom. A bibliafordítók egy része ezt nem így értelmezte, ezért a szállóigévé lett mondatot így ültették át magyarra: „**Ha elfelednélek, Jeruzsálem, száradjon el a jobbom**”.

A **Szentírás** sokszor említi „**az Örökkévaló jobbát**”, ami Isten félelmetes erejét és a Belé vetett töretlen bizalmunkat, hitünket szimbolizálja, így például a **Zsoltárok** könyvében: „**Az Örökkévaló jobbja felülkerekedik, az Örökkévaló jobbja diadalt szerez**” (**118. fejezet 16. vers**). Hasonló jelentéssel bír a **Nádas-tengeren** való átkelés után, **Mózes** diadalénekében: „**Az Örökkévaló jobbja hatalmas az erőben, az Örökkévaló jobbja lealázza az ellenséget**” (**Mózes II. könyve, 15. fejezet 6. vers**). Itt fel kell hívnunk a figyelmet arra, hogy a **Tóra** nem idegen a mindennapi élettől, hanem — a Talmud szavaival élve — „**emberi nyelven beszél**”, tele van közérthető, a filozófus számára talán profánnak tűnő kifejezésekkel, úgynevezett antropomorfizmusokkal.

Raj Tamás:

Bibliaiskola

Erre a jelenségre már a középkor legnagyobb zsidó tudósa, **Maimonides** is felhívta a figyelmet.

Szerinte ez arra szolgál, hogy az átlagember is megérthesse és megtanulja a szent szöveget. Hadd tegyük hozzá: az antropomorfizmus, az emberi beszédmód a héber nyelv sajátossága, amely nem tesz lényegi különbséget az **Istenre**, az emberre, az állatra vagy a tárgyra vonatkozó szavak, igék és jelzők között. A **bibliai héber** nyelvből hiányzik a visszaható névmás (**magam**, **magad stb.**), helyette mindig a vonatkozó testrészeket említi az írás: „**Isten keze**”, „**Isten uja**” stb. tette azt, „**Isten szája**” szólt, „**Isten szeme**” látja azt és így tovább. (**Ugyanígy beszél az emberről is**).

A jobbkez a szeretet jelképe is. Amikor **Ráhel**, közvetlenül fájdalmas halála előtt a született gyermeket, **Benjámint Ben Óni**-nak (= **fájdalmas fiának**) nevezi, **Jákob** megváltoztatja a döntést, és a csöppség nevét Benjámira javítja, mivel ez annyit tesz: kedvenc fiam (**szó szerint: jobbom gyermeke**). A jobb kéz a ballal szemben elsőbbséggel bír: Halálos ágyán **Jákob** megáldja unokáit, **Menásét** és **Efrájimot**, ám karjait keresztbe fonva, a kisebb fiúra helyezi jobb kezét. Az édesapa, **József**, azt hiszi, **Jákob** tévedett, és figyelmezteti apját, hogy **Menáse** az elsőszülött. **Jákob** azonban így szól: „**Tudom fiam, tudom, belőle is nép születik, és ő is nagy lesz, de kisebbik fivére nagyobb lesz nála**” (**Mózes I. könyve, 48. fejezet 19. vers**).

A **Szentírás** egy érdekes szertartást is közöl (**Mózes II. könyve, 29. fejezet 20. vers**), ahogyan aztán a **főpap, Áron** és fiainak felavatása is lezajlott. **Mózes** az áldozati állat vérével megérintette jobb fülcimpájukat, jobb hüvelykujjukat és jobb lábuk hüvelykujjait (**Mózes III. könyve, 8. fejezet 23. vers, majd ugyanott később többször**). Ez a jelképes szertartás azt kívánta hirdetni mindenki számára, hogy a **főpapnak** különösen jól kell meghallania és megcselekednie **Isten** parancsolatait.

Kétségtelen azonban, hogy ez a mozdulat egyfajta ősi, misztikus kapcsolat jelzése is, amely erős fizikai és lelki kapcsolat megteremtését fejezi ki. A legismertebb zsidó írásmagyarázó, **RASI (Slomó Jicháki, Troyes, Észak-Franciaország, 1040—1105)** szerint ez volt **Jákob** és **Ráhel** titkos jele. Előre sejtették, — úgymond —, hogy **Lábán** be akarja csapni **Jákobot**, ezért megbeszélték, **Ráhel**, a nászággy felé menet, a sűrű fátyol alól megérinti majd vőlegénye jobb fülcimpáját és hüvelykujjait. Időközben azonban **Lea** addig sírt-rimánkodott húgának, amíg elárulta neki ezt a titkos jelbeszédet.

Persze, a balkéz is jelentőséggel bír a **Bibliában**, a zsidó vallás hagyományai szerint. A balkar ugyanis a szív oldalán található, s ide helyezik fel a vallásos férfiak hétköznapi reggelente az imaszíjat, a **tfilint**. Ennek okát a **Szentírás** különös írásmódjában fedezik fel a régiek. **Mózes II. könyvében** ugyanis az imaszíj törvénye így hangzik: „**Legyen ez jelül a kezeden**” (**13. fejezet 16. vers**). Mivel azonban itt (és csak itt!) a szó „**teljes írásmóddal**” szerepel: **jadkha** (a végén **kaf és hé!**), a különös alakzatot a hagyomány két szóra bontja: **jad kéhá** (= a gyengébb kéz), vagyis a bal karon legyen a jel, arra kell azt felcsavarni...

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

MÁSODIK BESZÉD 2.

Mózes most elmagyarázza a népnek az étkezési szabályokat. A legfontosabb szabály, hogy az állatok véréért semmiféle formában nem szabad enni:

„Óvakodjál: ne edd a vért, mert a vér lélek, és ne edd a lelket a hússal. Ne edd azt; öntsd ki a földre, mint a vizet.”

Felsorolja, hogy milyen állatokat fogyaszthatunk: minden barmot, amely kérődző, hasított patájú, amelynek kettős hasított patái vannak. Kivétel: a **teve**, a **nyúl**, a **sertés**. A madarak közül is rengeteget felsorol, amelyek tilosak, de szerencsénkre a **csirke**, a **pulyka**, a **liba** a **kacsa** az ehető, szerintem ennyi bőven elég, hogy csodálatos ételeket készíthessünk belőlük. A halak közül azokat, amelyeknek úszó szárnyuk és pikkelyük van. Természetesen a döghús fogyasztása szigorúan tilos! Most jön még egy nagyon fontos szabály:

„Ne főzd meg a gödölyét anyja tejében.”

Az egész **Tórában** ez az egyetlen mondat, ami arra utal, hogy a tejes és a húsos ételeket tilos együtt fogyasztani. Sehol másutt nem szerepel ez a tilalom. Nálunk **Magyarországon** divat a töltött káposztát tejföllel enni, ez a zsidók számára tilos! Mégis a modern tudomány kitalálta a növényi alapú tejfölt, amit nyugodtan rá lehet tenni a töltött káposztára. Én tejföl nélkül szeretem, mert úgy adja ki az étel a legjobban a saját aromáját.

„Tizedet adj vetésed minden terméséből, amely terem a mezőn évről-évre. És ha hosszú neked az út, úgyhogy nem bírod elvinni, mert nagyon távol van az a hely, (Jeruzsálem) akkor tedd pénzzé és menj el arra a helyre.”

Ott áll **Izrael** népe az **Ígéret Földjének** a küszöbén, még nincs egy talpalatnyi saját földjük sem, mégis a jövőről tanít **Mózes**, pontosan elmondva a legapróbb részletekig. Milyen fantasztikus előrelátás leírni a nép kötelességét az új hazában. Aki távol lakik **Jeruzsálemtől**, és nem bírja odavenni a tizedet, az adja el otthon és a pénzzel utazzon **Jeruzsálembe**, ott majd vegye meg a saját termésének a tizedét, hogy átadhassa az **Örökkévalónak**, akinek a segítségével megtermett az ideai termés.

Ezután óv bennünket a hamis prófétáktól, akik csodákat tesznek és hívnak bennünket, hogy más isteneket kövessünk:

„Ne hallgass e prófétának szavára, vagy az álomlátóra, mert próbára tesz benneteket az Örökkévaló a ti Istenetek, hogy tudva legyen, vajon szeretitek e az

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

Örökkévalót, a ti Isteneteket egész szívetekkel és egész lelketekkel.”

Megtiltja, hogy más népekhez hasonlóan megcsonkítsuk magunkat, testünk bevagdósásával, a gyász jeléül, mert az pogány szokás. Az lett helyette, hogy mi nem a testünket, hanem valamelyik ruhadarabunkat vágjuk be, ha egy rokonunk meghal.

Nagyon fontos szabály következik, az állatáldozásokról, mert nem mindegy, hogy milyen állatot teszünk az oltárra:

„És, ha hiba van rajta, sánta vagy vak, bármily rossz hiba, ne áldozd az Örökkévalónak, a te Istenednek.”

Ezen a szabályon már sokat gondolkodtam. Amikor lerombolták a **Szentélyt Jeruzsálemben**, megszűnt az állatáldozat. A helyét az ima foglalta el. Erről írtam egy hosszabb eszmefuttatást, hiszen az imának is pontosan olyan hibátlannak kell lenni, mint az áldozatra kiszemelt állatoknak. Ugyanazok a szabályok vonatkoznak az imánkra, nem lehet **„sánta vagy vak, vagy bármilyen hibás”**, mert azt nem fogadja szívesen az **Örökkévaló!** Inkább imádkozzunk kevesebbet, de az tökéletes legyen! Ez persze csak az én személyes véleményem. Talán majd egyszer elküldöm ezeket a gondolataimat az imáról. Térjünk vissza **Mózeshez**.

Következik az **Ünnepeink** felsorolása. A **Peszách**hal kezd, mert az volt az első hivatalos ünnepünk, amikor **Egyiptomban** vártuk a tízedik csapást. Addig a hébereknek egyáltalán nem volt semmiféle ünnepük, viszont ezt az ünnepet az **Örökkévaló** személyesen határozta meg számunkra. Egyetlen nép sincs a **Földön**, amelyiknek az **Isten** jelölte ki az ünnepeit, hanem mindannyian saját maguk állapítottak meg egy napot, valamely esemény kapcsán, amit kineveztek ünnepnek.

A három zarándokünnepről tanít ezután, amihez az a szokás járult, hogy amikor felépült a **Szentély Jeruzsálemben**, a zsidók elmentek oda, hogy bemutassák az áldozataikat az **Örökkévalónak**.

„Évenként háromszor jelenjék meg minden férfi közüled az Örökkévaló, a te Istened színe előtt azon a helyen, amelyet kiválaszt: a kovásztalan kenyér ünnepén, a hetek ünnepén, és a sátrak ünnepén és ne jelenjenek meg az Örökkévaló színe előtt üresen; ki-ki keze adománya szerint, az Örökkévaló a te Istened áldása szerint, amit neked adott.

A következő számban folytatjuk a kalandot....

Daniel Tarr:

A kabbala története

XVII. rész

Aki mágiával (**vagy valamiféle szellemi úttal**) foglalkozik, előbb utóbb eljut odáig, amikor már nem csak különcként tartanak, hanem egyszerűen nem értenék az emberek, ha mindenkinek tanítani próbálna. Minél „**feljebből**” látja egy mágus a dolgokat, annál nehezebb leadogatnia azt azoknak, akik alacsonyabb szintről nézik a világot. A tanítónak azzal kell foglalkoznia, hogy ha már sikerült bizonyos fokig elszakadnia az alsóbb síkoktól, ne essen az „**elszállás**” hibájába, ne felejtse el, még itt (**is**) él, de tanuljon meg hallgatni is. A kényszeres közlési vágy valamiféle hibára, esetleg kisebbségi komplexusra hívhatja fel a figyelmet, amit sürgősen orvosolnia kell. A túlzott titokzatoskodás és a misztikus köd sem feltétlenül a tudás jele, sőt sok esetben az ismeretek hiányára utalhat.

A **Vízöntő kor** egyetlen törvénye a harmónia, vagyis a középut betartása, ennek egyik lehetséges útja a **Kabbala Középső** oszlopának megismerése és a **Tipheret (ego)** felépítése.

Az idő és a tér

Minden létező anyag összesűrűsödött **Tipheret**-ekből áll. Minél sűrűbb, fizikaibb anyagról beszélünk, annál több ego tartózkodik egy helyen. A teret ez a sűrűség hozza létre, újabb és újabb síkokat, rétegeket alkotva. Egy tudatos, fénylő **Tipheret**-gömb, azaz egy „**gondolat**” köré csoportosult (**hozzá képest**) nem tudatos **Tipheret**-ek hozták létre a testet, természetesen nem csak a fizikait.

Az élővilágban egy rendszert összefogó tudat is rengeteg sejtből áll. A sejtek, mint apró **Tipheret** gömbök, melyek önmagukban is több részre oszthatók, szövetekké, szervekké, szervrendszerekké és szervezetté állnak össze. Az emberi és az összes többi lény azt mondja „**Én vagyok**”, ám ezzel egyidőben több millió másik ego-t tartalmaz esetleg tudtán kívül. Minél inkább tudatában van saját testének, felépítésének, energiarendszerének, annál inkább birtokolja, uralja azt. A tudatosítás után már kiterjesztheti határait, növelheti az általa birtokolható (**befogadható**) terület nagyságát.

Az összes létező, legyen az kő, növény, állat, ember vagy bármi más, csupán a legáltalmasabb teremtetett lény (**Metatron**) sejtjei, melyek párokat, családokat, népeket, naprendszereket, galaxisokat hoznak létre. Ez az „**Én**” megszámlálhatatlan tudatot birtokol (**vagyis vonz saját fénye köré**), úgy, hogy azok nagy része csekély mértékben van tudatában létezésének az „**Egyhez**” képest.

Két Tipheret összeolvadásának folyamatát két egymáshoz érő gömbbel lehet ábrázolni. A gömb felszínén élők fejlettebbek, jobban érzékelik a fényt, míg a közepén élők sötétségben élnek.

Daniel Tarr:

A kabbala története

XVII. rész

A találkozás során a két **Tipheret** különbözőségei lassanként megszűnnek, egészen addig ameddig végképp egyé nem válnak. Az egyik **Én (sok tudat együttese)** kapcsolatba kerül a másik **Énnel**. Ahol a két gömb összeér, zavar keletkezik, az eddigi fény sötétséggé válik. A gömb (**sok kis ego-sejt egy Éntudattal**) sötétbe borult részén „élő” **Tipheret** találkozik egy idegen **Tipheret**-tel, ez a találkozás hozza létre a közös **Yesod**-ot, a félelmet.

A két (**eddig homogén**) gömb már a végtelen jelére hasonlít, majd a vonzás hatására (**vagy a félelem miatt kialakuló elszakadás igénye miatt**) két csúcsával egymáshoz érő cseppet formáz. Az eddigi harmónia megszűnik, az elrendeződött **Tipheret**-ek nagy része -az ütközéshez közelebbiek- a találkozási pont felé csúsznak, és tömeget (**azaz sűrűbb anyagot, és életteret**) hoznak létre. A két **Tipheret „sejtjei”** között megkezdődik a helycsere. A folyamat egészen addig tart, ameddig minden sejt megismeri mindkét gömböt. Ekkor az összeolvadás megtörtént.

Azok a lények, akik a nagyobb tudatossággal rendelkező **Én**-gömböt építik fel, kénytelenek felhúzni magukhoz a másik gömb lényeit, lehetőséget adva nekik arra, hogy megtanuljanak egy magasabb síkon létezni. A folyamat természetesen a magasabb szinten álló gömb lényeitől bizonyos fokú lesüllyedést kíván, ahogy két összeöntött, más hőmérséklettel rendelkező víz is kiegyenlíti egymást, az egyik az eddiginél hidegebbé, a másik melegebbé válik, míg végül egyformák lesznek.

Egy alap időegység minden lény számára annyi, amennyi idő alatt meg tudja „fogni” saját középpontját, egoját. Ez az, ami neki egy Most. Attól függően, hogy az adott lény milyen tudatossági szinttel rendelkezik (**vagyis mennyi „sejt” birtoklásának van tudatában**), az idő egymáshoz viszonyítva úgy lesz rövidebb vagy hosszabb. Természetesen egy **Most** és egy **Most** között nincs különbség, ahogyan egy „középpont” és egy másik között sincs. **Metatron** számára a saját **Tipheret**-jének megfogása csak egy Most, míg az embereknek, vagyis **Metatron „sejtjeinek”** szintén ennyi. A két **Most** közötti tér (**vagy rétegek**) a mérhető idő, vagyis a változás. Egy emberi **Éntudat** látszólag kevesebb ideig él, míg egy angyal, aki tudatosabb, már egyre kevésbé érzékeli a „halált”, a változást. Ahogy nő a tudatossági szint, tehát a minden befogadásának (**ezáltal birtoklásának**) képessége, úgy nő a látszólagos élettartam. Ami az embernek egy élet és egy halál, az egy angyalnak egy nappal és egy éjszaka. Az ego megfogásának ideje, vagyis egy Most, az egy Éntudat által birtokolt, tudatosított ego-k mennyiségének, és a lény sűrűségének függvénye. Egy ősember tudata, aki nálunk kevesebb egorészecske birtoklásának volt tudatában, hozzánk képest rövidebb idő alatt tudta megfogni saját (a mienknél sűrűbb, ezért kisebbnek látszó) középpontját. Folytatjuk...

TALMUDI FOGALMAK XVII. RÉSZ

כבוד

96. Kávod – Tisztelet. Bizonyos emberek és helyek iránti tisztelet parancsolata és társadalmi követelménye. A tisztelet megadásának parancsa nem csak az **Örökkévalóra** vonatkozik, hanem az uralkodóra, a szülőkre, a **Bölcsekre** és a szent helyekre is. Az egyes személyek iránt tanúsítandó tisztelet bizonyos esetekben **halachikus** döntések alapjává vált. Így például megengedett, hogy valaki félbehagyja az imát, hogy megadja a tiszteletet, és bizonyos személyek mentesülnek egyes parancsolatok betartása alól – mint például egy elveszett tárgy visszajuttatása tulajdonosához – mivel az ezzel járó vesződség csorbítaná tekintélyüket.

כלי עץ

97. Klé éc – Faedények. A faedényekre két **háláchikus** előírás vonatkozik. **1. A rituális tisztaság szabályai szerint csakis a homorú (bemélyedéssel bíró) faedény válhat tisztátalanná, a lapos (sík) faedény nem (lásd: Psuté klé éc).** A nagyméretű faedények, melyek űrtartalma negyven szeá-nál (332 liternél) nagyobb, nem válhatnak tisztátalanná. A tisztátalanná vált faedényt meg kell meríteni (tvilá) a mikvében és tisztává válik. **2. A kasrút törvényeinek vonatkozásában az a faedény, amelyik nem kóser ételféleséget szívott magába, ismét használatra alkalmassá tehető, amennyiben forró vízbe merítik (hágálá).**

כלי מתכת

98. Klé mátechet – Fémedények. A fémedényekre is kétféle **háláchikus** előírás vonatkozik. **1. A rituális tisztaság vonatkozásában annyiban különböznek a fa- illetve cserépedényektől, hogy: a. bármelyik fémedény tisztátalanná válhat még a lapos edény is (lásd: Chálál cherev). b. A fémedényeket a mikvében való megmerítéssel (tvilá) lehet tisztává tenni. c. Amennyiben egy fémedényt eltörnek, ezzel megszűnik az edény tisztátalansága, de amennyiben megfoltozzák, a tisztátalanság továbbra is fennáll (lásd: Tumá jösáná).** **2. A kasrút törvényeinek vonatkozásában, a használatra alkalmatlannak minősített edény használatra alkalmassá tehető a köbol'o kách polto, „Miképpen magába fogadta a tiltott anyagot, éppúgy kibocsátja” elve alapján.** Így például, ha az edény attól lett használhatatlan, hogy tiltott hideg ételt fogyasztottak belőle, használhatóvá válik, ha hideg vízzel kimossák. Amennyiben tiltott ételt melegítettek benne, forrásban lévő vízbe merítve tisztítható meg. Ha tiltott ételt sütöttek az edényben, égetéssel tisztítható.

כל החוזר בו ידו על התחתונה

99. Kol háchozér bo jádo ál hátáchtoná – Aki visszalép a megállapodástól, hátrányt szenved. Ha két fél megállapodást köt és az egyik fél nem tesz eleget kötelezettségének, a másik fél kényszerítheti, hogy az eredeti megállapodásnak megfelelően járjon el, vagy megfelelő kártérítést adjon, amennyiben érvényteleníti a megállapodást.

EMBERBARÁT HETILAP

NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND NOVEMBER 1. – 30. KÖZÖTT

1.	szerda		8.00	16.00	17.
2.	csütörtök		7.00	16.00	18.
3.	péntek	⛪ 16.06	7.00	16.00	19.
4.	szombat	VÁJÉRÁ Vége: 17.11	8.00	16.30	20.
5.	vasárnap		8.00	16.00	21.
6.	hétfő		7.00	16.00	22.
7.	kedd		7.00	16.00	23.
8.	szerda		7.00	16.00	24.
9.	csütörtök		7.00	16.00	25.
10.	péntek	⛪ 15.56	7.00	16.00	26.
11.	szombat	CHÁJÉ SZÁRÁ Vége: 17.02 ÚJHOLD HIRDETÉS	8.00	16.15	27.
12.	vasárnap		8.00	16.00	28.
13.	hétfő	<i>JAJM KIPPUR KOTAJN</i>	7.00	16.00	29.
14.	kedd	<i>ÚJHOLD</i>	7.00	16.00	1.
15.	szerda		7.00	16.00	2.
16.	csütörtök		7.00	16.00	3.
17.	péntek	⛪ 15.47	7.00	16.00	4.
18.	szombat	TOLODOT Vége: 16.55	8.00	16.00	5.
19.	vasárnap		8.00	16.00	6.
20.	hétfő		7.00	16.00	7.
21.	kedd		7.00	16.00	8.
22.	szerda		7.00	16.00	9.
23.	csütörtök		7.00	16.00	10.
24.	péntek	⛪ 15.41	7.00	16.00	11.
25.	szombat	VÁJÉCÉ Vége: 16.50	8.00	16.00	12.
26.	vasárnap		8.00	16.00	13.
27.	hétfő		7.00	16.00	14.
28.	kedd		7.00	16.00	15.
29.	szerda		7.00	16.00	16.
30.	csütörtök		7.00	16.00	17.

H
E
S
V
Á
N
K
I
S
Z
L
É
V

Antiszemita cselekmények Franciaországban

A **párizsi ügyészség** szerdán bejelentette, hogy eljárást indít egy, a közösségi oldalakon megjelent felvétel miatt, amelyen csoportba verődött utasok **antiszemita** rigmusokat skandálnak a **francia fővárosban** a metróban.

A **TikTok** közösségi oldalra szerdára virradóra feltöltött felvétel szerint a párizsi metró hármas vonalán előző este utazók közül többen zsidók ellen uszítottak, majd azt kiabálták, hogy „**Nácik vagyunk, büszkék vagyunk!**”, „**Éljen Palesztina!**”. Egy szemtanú szerint a csoporthoz mintegy húsz középiskolás korú fiatal tartozott.

A felvételt szerda délutánig mintegy **600** ezren látták. A **párizsi prefektúra** ezt követően tett feljelentést az ügyészségen gyűlöletkeltő és antiszemita kifejezések nyilvános helyen történt elhangzása miatt. **Laurent Nunez párizsi prefektus** a **X (korábban Twitter)** közösségi oldalon „**felháborítónak, elfogadhatatlannak és méltatlannak**” nevezte a történeteket, és jelezte: „**semmit nem hagyunk büntetlenül**”.

Az ügyészség közölte, hogy terrorizmus dicsőítése, etnikai csoporthoz, nemzethez, fajhoz vagy valláshoz való – valós vagy vélt – tartozás vagy nem tartozás miatti nyilvános sértés, valamint gyűlöletre, erőszakra vagy faji megkülönböztetésre való nyilvános uszítás vádjával vizsgálódik. Amennyiben bebizonyosodik a terrorizmus dicsőítésének bűncselekménye, az elkövetők öt év szabadságvesztéssel és **75 000 eurós pénzbírsággal** büntethetők. Nyilvános sértésért a bíróságok hat hónap börtönbüntetést és **22 500 eurós pénzbírságot** szabhatnak ki, míg a nyilvános gyűlöletkeltés egy év szabadságvesztést és **45 ezer eurós bírságot** von maga után.

A **Gázai övezetet irányító Hamász** palesztin iszlamista szervezet **október 7-i Izrael** elleni terrortámadása óta ugrásszerűen megnőtt az antiszemita cselekmények száma **Franciaországban**. Kedden a **párizsi 14. kerületben** a házak falára mintegy hatvan, kék színű **Dávid-csillagot** festettek ismeretlenek. „**Ez a megbélyegző cselekmény az 1930-as éveket és a második világháborút idézi, amely a zsidók millióinak megsemmisítéséhez vezetett**” – írta a helyi önkormányzat közleményében, amely elítélte „**az antiszemita cselekményeket**”.

Dávid-csillagok és **náci horogkeresztek** jelentek meg a múlt hétvégén a **Párizs** környéki **Vanves**, **Fontenay-aux-Roses**, valamint **Aubervilliers** és **Saint-Ouen** elővárosokban is, amit a helyi önkormányzati vezetők határozottan elítéltek. **Élisabeth Borne miniszterelnök** kedden a nemzetgyűlésben azt közölte, hogy **október 7.** óta több mint **850 antiszemita** incidens történt az országban, és több mint **430** embert előállítottak azokkal kapcsolatban, **230** eljárás indult.

Tavaly egész évben **436 antiszemita** cselekményt regisztráltak a hatóságok. „**A kormány nevében a lehető leghatározottabban elítélem ezeket az aljas tetteket**” – mondta a kormányfő. Úgy fogalmazott, hogy „**valakit azért támadni, mert zsidó (...), az a köztársaság lényegének megtámadását jelenti**”.

„**A köztársaság kötelessége megvédeni minden franciaországi zsidót**” – hangsúlyozta a kormányfő, kijelentve, hogy „**mindazokat, akik ezeket a tetteket elkövették, felelősségre kell vonni és el kell ítélni**”, „**semmit sem lehet eltűnni, igazolni vagy mentetni**”.

Forrás: (bzsh)

Október 7.-e óta 315 izraeli katona vesztette életét a harcokban

Újabb kilenc izraeli katona esett el a **Gázai** övezet északi részén a **Gázai** övezetet uraló iszlamista **Hamász** terrorszervezet ellen vívott háborúban – jelentette az **izraeli** hadsereg szerda reggel.

Két katona akkor halt meg, amikor harckocsijukat kedd délután felrobbantotta egy, az útra telepített pokolgép, heten pedig egy harci járműben ültek, amelyet eltalált egy páncéltörő rakéta. A halottakon kívül négy katona súlyosan megsebesült.

A katonai szóvivő szerda reggeli jelentése szerint a hadsereg egyesített erői az éjszaka folyamán több mint tizenegyezer terrorista célpontot támadtak meg a **Gázai** övezetben, köztük hadműveleti főhadiszállásokat és a **Hamász** terrorista-csoportjait.

„Az izraeli hadsereg harcosainak eleste a **Hamász** terroristái elleni gázai csatákban kemény és fájdalmas csapás. Szívünk és gondolataink családjukkal vannak. A **Gázai** övezet mélyén folytatott hatalmas harcok jelentős eredményei sajnos súlyos árat követelnek. Előkészültünk és készen állunk egy hosszú és összetett hadjáratra, amely bátorságot, elszántságot és kitartást igényel – nyerni fogunk” – írta a **X** közösségi portálon Joáv Galant izraeli védelmi miniszter haláluk után.

A keddi harcokban az **izraeli** erők a **Hamász** számos fegyveresével végeztek, akik az övezet északi részén, a **dzsabalíjai** menekülttábor egyik többszintes épületében barikádozták el magukat. Az épület iskola, orvosi rendelő és kormányhivatalok közelében fekszik. A szárazföldi egységek útmutatása alapján a vadászgépek légicsapást mértek a terroristákra.

A **palesztin egészségügyi minisztérium** jelentése szerint az éjjeli razziákon négy palesztin vesztette életét **Ciszjordániában** kitört összecsapásokban. Hárman **Dzseninben**, egy palesztin pedig **Tulkaremben** halt meg. Az egyik halott a palesztin beszámolók szerint egy, hatvanöt éves civil volt.

A **Hamász** október 7-ei terrortámadása után kitört háborúban szerdáig **háromszázti-zenöt izraeli katona** esett el. Mellettük **több tucat rendőr**, és a **Sin Bet belbiztonsági szervezet** számos tagja is áldozatul esett a harcokban.

Forrás: (bzsh)

A Hősök terén állt ki Izrael mellett az Élet Menete Alapítvány

Egy hatalmas izraeli zászlóval, mécsesekkel és a Gázában túszként fogvatartottak fotóival álltak ki Izrael mellett az Élet Menete Alapítvány munkatársai és önkéntesei tegnap este a budapesti Hősök terén.

Ám Izráel Cháj! (Izrael népe él!) Veled vagyunk, Izrael! – üzentek az Élet Menete Alapítvány tegnap, akik az esti fényekben megvilágított Hősök terén helyeztek el egy nagy méretű izraeli zászlót. A zászlót mécsesekkel és a Hamász terroristái által a Gázai övezetbe hurcolt és ott túszként fogvatartott személyek fotóival rakták körbe.

2023. október 7-én a Hamász állig felfegyverkezett katonái brutális módon meggyilkoltak több, mint **1200 izraeli és más nemzetiségű civilt**, és **3000-nél is több embert sebesítettek meg**. Ezen felül – a jelenlegi adatok szerint – **226 foglyot ejtettek**, akiket a **Gázai-övezetbe** hurcoltak. A fogva tartottak között van **9 hónapos kisbaba** és **80 évnél idősebb** személy is.

Forrás: (mazzsihisz)

A Pancho Arénában játszik az izraeli válogatott

A felcsúti Pancho Arénában játssza hazai mérkőzéseit az izraeli labdarúgó-válogatott az Európa-bajnoki selejtezősorozat novemberi játéknapjain.

A magyar szövetség (MLSZ) honlapjának keddi híradása szerint **15-én Svájc**, **18-án pedig Románia** lesz az izraeliek ellenfele. A mérkőzések rendezője minden esetben az izraeli szövetség (IFA), mivel a találkozókra nézők is részt vehetnek, a jegyek értékesítését is az IFA intézi, ugyanakkor az MLSZ a mérkőzések zavartalan előkészítéséhez és lebonyolításához minden szakmai segítséget megad.

Az izraeli válogatott a palesztin-izraeli fegyveres konfliktus miatt nem játszhat hazai környezetben pályaválasztóként. „A jelenlegi helyzetben az MLSZ számára nem volt kérdés, hogy az UEFA és az izraeli szövetség – illetve áttételesen az aktuális ellenfelek – segítségére siet, és kérésükre felajánlja semleges helyszíneként a magyarországi sportlétesítményeket, ezzel járulva hozzá, hogy a válogatott összecsapásokat meg tudják rendezni az előzetesen kijelölt versenyidőszakban” – áll az MLSZ beszámolójában.

Forrás: (mti)

Ismeretlen zsidók nyomában LXIII. Lengyel (Lebovics) Menyhért

Lengyel Menyhért születési nevén Lebovics Menyhért (Balmazújváros 1880. január 12. – Budapest, 1974. október 23.) író, publicista, színműíró, forgatókönyvíró, a Belvárosi Színház társigazgatója (1929-1930).

Balmazújváros Híreshát (más néven: Rolaháza) nevű pusztáján született Lebovics Bernát és Klein Rézi (1858–1945) fiaként, a középiskolát Miskolcon végezte el.

Irodalmi pályafutását újságíróként kezdte Kassán, majd Budapesten dolgozott. 1907-ben jelentkezett színpadi szerzőként: a Thália Társaság mutatta be A nagy fejedelem c. színművét. A hálás utókor című drámáját 1908-ban a Nemzeti Színház mutatta be, ezt a Magyar Tudományos Akadémia

Vojnits-díjjal tüntette ki. 1909-ben megjelent Taifun c. színdarabja világsiker lett. Publikált a kor legjelentősebb magyar irodalmi folyóiratában, a Nyugatban is.

Az első világháború idején (1914–1918) Az Est című lap megbízásából Svájcban dolgozott, onnan küldte háborúellenes cikkeket, publikációit, amelyeket német és francia lapok is átvettek. Ezek az írások Egyszerű gondolatok címmel 1918-ban kötetben is megjelentek. 1916-ban írta meg A csodálatos mandarin c. "pantomim-mesét" (az író saját megfogalmazása), amelyből Bartók Béla világhírűvé lett táncjátéka született. A háború után hosszabb utazást tett az Egyesült Államokban, ott szerzett tapasztalatait Amerikai Napló című kötetében adta közre (1922). Az 1920-as években a színház mellett a filmmel is aktívan foglalkozott, egy ideig a berlini May-Film dramaturgjá volt.

1929–1930-ban Karinthy Frigyes mellett a Belvárosi Színház társigazgatójaként dolgozott. 1931-ben a Pesti Napló számára Londonból küldte tudósításait.

1937-ben költözött át az USA-ba, Hollywoodba, forgatókönyvírónak. Számos filmje világsiker lett és néhány ma is szerepel a mozik és tévécsatornák műsorán (pl. a Ninocska, amelynek a főszerepét Greta Garbo játszotta, és amelyet 1942-ben Oscar-díjra is jelöltek, vagy a Lenni vagy nem lenni). (A Ninocska alapján készült Cole Porter Silk Stockings – Selyemharisnya – c. musicalje is, amelynek filmváltozatát 1957-ben mutattak be).

1960 végén azonban ismét Európában, nevezetesen Olaszországban, Rómában telepedett le. 1963-ban irodalmi munkásságáért Róma város nagydíjával tüntették ki.

1956 után többször hazatért látogatónak, 1974-ben végleg haza akart települni, de hazaérkezését követően röviddel Budapesten, 94 éves korában elhunyt. Egész életén át vezetett naplóját a Petőfi Irodalmi Múzeum őrzi. Szülővárosában, Balmazújvárosban a városi könyvtár 2004-ben a Lengyel Menyhért Városi Könyvtár nevet vette fel. Balmazújvárosban szobrot állítottak emlékére.

Házastársa Gerő Lídia, Gerő Károly színműíró leánya volt, akivel 1917. január 25-én Budapesten kötött házasságot.

Forrás: (wikipedia)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

RECEPT-TÁR

Sütőtökös rizottó lazaccal

Ez a zöldség nemcsak nagyon egészséges, de narancs színével minden ételt feldob. A rizottót magában is nyugodtan fogyaszthatod, ha nem eszel halat, de készítettem mellé egy ropogós bőrű mézes-fokhagymás lazacot.

Hozzávalók: 2 főre

- 800 g sütőtök
- 4 ek kókuszolaj
- 1 fej vöröshagyma (130 g)
- 2 szál szárzeller
- 200 g rizottórizs
- 120 ml fehérbor
- 800 ml alaplé
- 100 g vaj
- 100 g reszelt parmezán
- 4 ág kakukkfű
- 1 szál zsálya
- 2 db citrom
- 2 ek méz
- 1 tk chilipor
- 4 gerezd fokhagyma
- só, bors
- 2 szelet lazac (150 g/szelet)
- 2 ek tökmagolaj

Elkészítés:

A sütőtököt megpucoljuk, majd 1 cm-es kockákra vágjuk. Sós, forró vízben 7-8 perc alatt reszre főzzük, majd leszűrjük, és felhasználásig félrerakjuk.

Egy lábasban, közepes lángon 2 evőkanálnyi kókuszolajat hevítünk, rádobjuk a finomra aprított vöröshagymát és szárzellert, alaposan lepirítjuk, majd fedő alatt megpároljuk. Hozzászórjuk a rizottórizst, átkeverjük, ráöntjük a fehérbort, és alaposan kiforraljuk. Ezután merőkanalanként adagoljuk hozzá az alaplevet. Mikor magába szívott egy adagot, mehet hozzá a következő merőkanálnyi, közben néha megkeverjük.

Mikor félig megpuhult a rizs, hozzáadjuk a sütőtökkockákat is, és addig adagoljuk hozzá az alaplevet, míg teljesen megpuhul a rizs. Ekkor lekapcsoljuk alatta a lángot, hozzáadunk 60 gramm a vaját, a reszelt parmezánt, az aprított zöldfűszereket, az egyik citrom levét, és alaposan elkeverjük.

A lazachoz kikeverjük a másik citrom levét a mézzel, a chiliporral, a reszelt fokhagymával, sóval és borssal. Egy serpenyőbe rakunk egy sütőpapírdarabot, mehet bele a maradék kókuszolaj. Felforrósítjuk a serpenyőt, majd a lazacokat bőrrel lefelé a sütőpapírra helyezzük. Lenyomva lepirítjuk a bőrt 3-4 perc alatt, majd lekenjük a páccal a húukat, megfordítjuk őket, hozzáadjuk a maradék vaját, és 180 fokra előmelegített sütőben 5-6 perc alatt készre sütjük őket.

Forrás: (streetkitchen)

IMA IZRAEL ÁLLAMÁÉRT

אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, צוּר יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ, בָּרַךְ אֶת־מְדִינַת־
יִשְׂרָאֵל, רֹאשִׁית צְמִיחַת גְּאֻלָּתָנוּ. הִגֵּן עָלֶיהָ בְּאַבְרַת חֲסִדָּהּ
וּפְרֹשׁ עָלֶיהָ סֶכֶת שְׁלוֹמָהּ וּשְׁלַח אוֹרָהּ וְאַמְתָּהּ לְרֹאשִׁיָּהּ,
שָׁרֶיהָ וְיוֹעֲצֶיהָ, וְתִקְנָם בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיהָ. חֲזַק אֶת
יְדֵי מַגְנֵי אֶרֶץ קְדֻשָּׁנָהּ, וְהַנְחִילֵם אֱלֹהֵינוּ יְשׁוּעָה וְעֻטְרַת
נִצָּחוֹן תְּעַטְרֵם, וְנַתַּתְּ שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ וּשְׁמִיחַת עוֹלָם לְיוֹשְׁבֶיהָ.
וְאֶת אֲחֵינוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, פֶּקֶד־נָא בְּכָל אֲרָצוֹת פְּזוּרֵיהֶם,
וְתוֹלִיכֶם מִהֲרָה קוֹמְמִיּוֹת לְצִיּוֹן עִירָהּ וְלִירוּשָׁלַיִם מְשֻׁכָּן
שְׁמָהּ, כְּכַתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדָהּ: אִם יִהְיֶה נִדְחָהּ בְּקִצָּה
הַשָּׁמַיִם, מִשָּׁם יִקְבְּצֶהָ יְהוָה אֱלֹהֶיהָ וּמִשָּׁם יִקְחֶהּ: וְהִבִּיאָהּ
יְהוָה אֱלֹהֶיהָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיהָ וִירְשֻׁתָּהּ,
וְהִיטְבָּהּ וְהִרְבָּהּ מְאֹד: וְיַחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָהּ וּלְיִרְאָהּ
אֶת שְׁמָהּ, וְלִשְׁמֹר אֶת כָּל דְּבָרֵי תוֹרָתָהּ, וּשְׁלַח לָנוּ מִהֲרָה
בֶּן־דָּוִד מְשִׁיחַ צִדְקָהּ, לְפָדוֹת מִחֲכֵי קֶץ יְשׁוּעָתָהּ.
הוֹפֵעַ בְּהֵדֵר גָּאוֹן עֲזָה עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל אֲרָצָהּ, וַיֹּאמֶר
כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאֶפֶס: יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ
בְּכָל מְשָׁלָה, אָמֵן סְלָה.

EMBERBARÁT HETILAP

NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

K	NAGYON MEGSZID A POÉN 1. RÉSZÉ		LITER, RÖVIDEN SZÁLLNI KÉSZÍTET	LEVÉL- MINTÁVAL LÁT EL	A VÉGÉN SULI	CUKOR- RAL ÍZESÍT	FANYAR ERDEI GYÜ- MÖLCS						
VESE- KEDES TÁLAT ÜRÍT													
					KISSÉ ÓDON!								
					FARAG A KÖBÖL								
KELVIN, RÖVIDEN ENERGIA- FORRÁS													
DARÁS (TÉSZTA)							NEM LÁT						
AZ URÁN VEGYJELE		A TÁRGY RAGJA		KARDOZIK				K	ANNÁL KORÁB- BAN	FEL- KAPOTT SZOKÁS	BETŰ FOLE KERÜLŐ ÍRÁSJEL	A PARKO- LÓ JELE ALAPOS RÉSZLETI	TYÚKHÍVÓ SZÓ
DALKÖR TAGJAI		FÉRCSEL		RÁÉRÓS JARKÁLÁS FÜZÉR- DISZ				A POÉN 2. RÉSZÉ VENDÉG- LŐI LAP!					S
MOSZA- TOS						KERTI ESZKÖZ							
MEGHITT, BIZALMAS						ELZÁRT LEGELO							
					KILO, RÖVIDEN VESZTE- SÉG		ARAB HÁ- ZIALLAT				FÉL IRATI HATÁRO- ZOTT NÉVELŐ		
DIÓBÉLI		A SZENVE- DÉLYEVE VÁLIK										A TÖB- BES SZÁM JELE	
ENERGIA, RÖVIDEN		DALMŰ										MEZEI	
MALOM- BAN DOLGOZIK							KÉTÉLTŰ ÁLLAT					ROMÁN AUTÓJEL	
AZ EGYIK SZÜLŐ							HABOZIK					FÜTŐ- TEST	
MEG- ÁLDOTT				BEFO- LYÁSOL ZSENGE (TENGERI)						SZÁLLÍTÓ- OSZLOP			
					HUSZÁR- KABÁT					TŰZET MEGFÉKEZ		MAGYAR TÉVEADÓ	
SIEMENS, RÖVIDEN					SZINTÉN NEM							LÁMI	
DURVA FELÜLETŰ						ZIZEG, A SZÉLEINI			NŐI NÉV				
CSAK A KÖZEPÉNI			HAVASI EMBER			TÁGAS HELYISÉG			TÖK- SZELETI				
			SIKSÁG					ZŰRJÉN					GAUSS, RÖVIDEN
VÍZBEN ÁLLI		MAGÁNYO- SAN ÉL						MÓKUS, RÉGIES SZÓVAL					DORGÁ- LÁS
PÉNZZEL TARTOZIK		PENÉSZ- SZAG							FIÚ PÁRJAI				
BIZÁNCI TÁBLAKÉP					A TETEJÉ- RE HAJÍT				EMÉSZ- TÖNEDV		GÖRÖG BETŰ		
					SZEMÉ- LYED						A HÁZBA		
				KOLÓNIA						NÉMET VÁROS			
				NEWTON, RÖVIDEN						KÖZÉPEN ÁLLI			
RÓMAI 1-ES	I						SZÍNG MEGTÖLT						

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-00000000

IMAIK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2023. Nov. 03. – 2023. Nov. 10.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
03. péntek	07:00	16:00
04. szombat	8:00	16:30
05. vasárnap	8:00	16:00
06. hétfő	7:00	16:00
07. kedd	7:00	16:00
08. szerda	7:00	16:00
09. csütörtök	7:00	16:00
10. péntek	7:00	16:00

Nér támid - jelen- tése „örökmécs”

És annak a lámpának az elnevezése, amely a frigszekrény (áron hákódes) előtt látható. A pusztai Hajlékban örökké világító fény emlékét idézi (2Mózes 27:20-21.), s egyben emlékeztet arra a lángra, amelynek állandóan égnie kellett az oltáron, s amelyet tilos volt kioltani (3Mózes 6:6.)

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
03. péntek	16:06	04. szombat	17:11
10. péntek	15:56	11. szombat	17:02

POÉN SAROK

- A maga férje olyan, mint egy foci-labda.
- Miért?
- Minden reggel a kapuban találom, berúgva...

Sok-sok kisebb és nagyobb közösség gyűlik össze az egész világon ezen a napon, a zsidó tanulás világnapján (Global Day of Jewish Learning). Tanuljunk velük együtt a JCC Budapest-Bálint Házban 2023. november 5-én, vasárnap délután 2 órától. A rendezvény ingyenes. Az előadások között szendvicsekkel és frissítőkkel várják a résztvevőket!

Gyorsan terjed a Covid vírus, javasoljuk a maszk viselését főleg beltérben. Mossuk kezünket és arcunkat naponta többször.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilélek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt november 15.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31
Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>
Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor